

ACC. N:R M. 14447:1-6.

Landskap: *Skåne* Upptecknare: *Piigfrid Svensson, Hööö*
Härad: *Trastå* Berättare: *" " "*
Socken: *Höö* Berättarens yrke: *f. d. wagnmakare*
Uppteckningsår: *1958* Född år *1880* i *Höö*

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Kvarnar och kvarndrift. s. 1-6.

LMF 99.

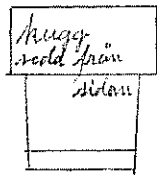
För ungefär 50 år sedan försvan sista resterna av en gammal skvattakvarn på tomten där därn legat över en bäck som rinner genom Höörs köping blev försäld som byggnadstomt efter mycke om å men, ty det var en allmänning så alla i Höörs Loken hade rätt i nämnda tomt, det var ju bara lite grundstenar som var kvar å dom kom till användning för samma ändamål till nybygget, annars vet jag ingenting om den. I min gröna ungdom fanns här fyra kvarnar, en stubbamölla en holländare å två vattenkvarnar allt inom område som hör till Höörs köping dessutom hade vi en liten vattenkvarn inom sätofta by som hör till Höörs församling men denna kvarn brant ner i grunden för tjugo år sedan, och har aldrig blivit uppbyggt, holländaren är såld å bortflyttad å stubbamöllan liksomledes, å vattenkvarnen som bar namnet Höörs mölla är nerlagd å står som ett minne blott, men jag tror inredningen är kvar, sen hade vi ju bara Åkersbergs vattenkvarn kvar, den är köpt utav en småbrukareförening, så det är den enda kvarn i Höör som går sin gamla malande gång

Jag minns att vid båda våra vatten kvarnar Åkersbergs och
Flörs mölla som fick sin drivkraft av samma bäck hade både
stora hålldammar för vatten, å ett reservavlopp där vattnet släp-
tes ut då kvarnen stod stilla, och i båda utloppen hade möllaren
en såkallad ålahista som allt vatten fick passera innan det gick
vidare å iblan vid mycke mörka nätter kunde han få en bety-
dande ålfångst jag minns särskilt en gån en morgon han skulle
tömma sin ålahista var det gämt om stora ålar en varmaka
jag har aldrig sett varken förr åler sen han måste ta den med
en köttgaffel ånars var han rädd den skulle gått ifrån honom
den vägde nog en 4 kg minst, å dom andre var minst på ett kg
mindre kunde gå tvärs igenom histan, den möllaren han man
gärna seja blev förmögen på, och av sina ålar, han rökade skålv
sina största ålar, och sålde både färsk å rökt ål till närings-
ställena i Flöör, därtill bjöd han alla sina kunder på en bit rökt
ål å en sup, vilket dom mästa kunderna satte mycke värde på,
desutom hade han byggt sig en snygg villa strax intill, så hade
han upplätit sin gamla lägenhet i möllan där kunderna hade det skönt

medan dom väntade på sina möllsäckar, hade dom då en smörgås med sej kunde dom sitta i lungen å ro å vänta dels på mälden å dels på möllaren som gick ikring med sin röhta ål på en skärebräda å bjöd en nyshuren bit å en snaps, å hur står det till där hemma har suggan grisat än, å så där vidare, nog av denna möllare var både en diplomat å fjärsman, följden blev att dom andra möllarna stod förgäves å såg efter hunder, och till sist fick dom sälja sina möllor till avflyttning. (Möllare Kilsson var skålv nyckter å skälade alldrig med hunderna å bjöd aldrig mer än en snaps på var, å brännvinet kostade då i Höör en krona litern) Allting gick snyggt å städad till, och hunderna strömmade till från grannsocknarna också, följden blev ^{att} Kilsson fick inmontera en kvarn till å en kross, och möllegården såg ut som en marknadsplats med hästkjusar där många affärer avslutades både med hästbyte å mera, och möllaren hade ju både fargallt å en 4 å 5 modersuggor, så det gjordes ju svinnaktiga affärer också, ett stort nytt vinstall byggdes, å ingen visste vems såd möllarens grisar åt men trivdes gjorde dom det var huvudsaken.

En möllars hjälps kallades på den tiden för möllesven och Nilsson fick anställa två sådana för skälv räckte han inte till över allt kvarn^{na} skulle ju passas så dom inte gick tomgång, och varje säck skulle ju tullas innan den maldes, å det anförtrodde han ingen annan, dom kunde ju snart ta förmycke påstod han, men när såden var malen var säckarna väl så fulla som när dom kom till kvarnen, så bönderna var också nöjda. Såden väller genom malningen ganska mycke så allt pekade ju på möllarens generositet. Angående träslagen till ett vatten drivhjul var alltid axelen av ek liksom skrarna, men täckningen och shovlarna av härnfur, sedan alla kugghjul inne i möllan brukade vara av rödbok och alla kuggar av vitbok, vitbok är nämligen värt hårdaste å tätaste trä men det tåler inte våta då blir det fröskt å skört, eben däremot tåler våta men fläcks lätt i förmycke torra, vitbok blir sällan stora träd, just därför byggde dom stora drev. Hjulen av rödbok villhet är också ett fast å bastant träslag om det får vara i torra men är inte så hårt att slita på som vitbok. Skälv har jag sagt upp många tusende möllekuggar av alla

Kugg
redt från handt

ACC. NR M. 14447:5.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

5.

slag varje hjul hade sin storlek å fason å längd på kugg vilket var ett noga arbete så dom passade i hop, annars kunde hjulen sprängas. Vi hade här i Flöör i min ungdom en mycke skicklig müllebyggare som var mycke populär ute i byggderna och hade byggt många möllor av alla slag, men på gamla dar hade han slätt sej ner i Flöör, men åtog sej inte mera hela bygge, å hade inte något trälager för det skall ju vara riktigt tørt trä, så när han åtog sej någon reparation kom han alltid hem, för en vagnmakare på den tiden hade för det första alla sorters trä å så väl lagrat, så gamle Sven Persson (så hette müllebyggaren) blev kullpen många gånger med både trä å arbete för jag hade ju maskiner å elkraft, men det var dygt att säga upp kuggar dom fick gås om många gånger innan den blev som den skulle vara och sedan justeras noga till sist så den passade priset. Sven Persson hade köpt ett helt tomthvartier här i Flöör å planstat fruktträd på som han gick å pysslade med för hans hälsa var på gamla dar lite skral av allt tvärdrag i vidermöllor påstod han. I stadsplanen har denna backe fått namnet müllebyggarebacken till minne efter gamle Sven Persson.

Förr lagrade ju bönderna skälv sin säd hemma, å i regel fick vinden
tjänstgöra som magasin där fick den skattas med träskäffar från den
ena garven till den andra för att inte ligga å bli muggen vilket var ju
ganska arbetsamt isynnerhet om det varit dåligt höstväder och detta kunde
de dom få hålla på med nästan hela vintern en gång i veckan till att
börja med sedan med längre mällanrum, till dessa säderhögar drog
ju alltid möss å rottor å efter dom kom kattorna, så man förstår att det
inte alltid var så hygieniskt, brödsäden skulle hållt ligga över
ett år för att bli lättare att mala, den skulle ju helst vara riktigt
torr tills bättre blev brödet. (Men en ung dräg hade ju inte mer än
150 kr. om året å föda å logi, och i dränkkammaren var sällan eld-
stad så arbetskraften var ju inte så dyr. En ung piga 75 kr om året
ett förkle å ett torkle samt ett par träskor, så då hade ju pänningen
värde.) Nu säljer ju bönderna säden så fort den är tröskad, inget
bevär med den, å köper åter behov både bröd å fodersäd, Span-
målshandlarna har ju silotorkinrättningar, och elvalsquarnar,
Så våra sandsstensquarnstenar som Flöör har varit så berömk-
tat för har ju inntet eller lit värde nu, å inte Flöørs mällare hållre